

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 27 februari 1934 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning gjorda framställning om anslag till kapitalökning för egnahemslånefonden m. m.

(1:a avd.)

I statsverkspropositionen, avdelning Utgifter för kapitalökning, bil. 7, punkten 2 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må för 1935 bevilja statslån från egnahemslånefonden intill ett belopp av 20,000,000 kronor, därav 14,500,000 kronor för jordbrukslägenheter och 5,500,000 kronor för bostadslägenheter, med rätt dock för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle därtill giva anledning och i den mån så utan förfång för lånerörelsen för jordbruksändamål kan ske, för bostadslägenheter taga i anspråk större belopp än det sist angivna;

2) såsom kapitalökning för egnahemslånefonden anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor;

3) medgiva, att i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer under budgetåret 1934/1935 uppskov till ett sammanlagt belopp av 2,000,000 kronor må kunna beviljas med erläggande av ränta och amortering å lån från egnahemslånefonden.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till statsrådsprotokollet.

Vid 1904 års riksdag beslöts inrättande av egnahemslånefonden. Gällande bestämmelser för lånerörelsen äro intagna i kungörelsen den 8 juni 1928 (nr 217) angående allmänna grunder för den statsunderstödda egnahemsvärksamheten, ändrad genom kungörelsen nr 169/1933, samt kungörelsen nämnda dag (nr 218) med reglementariska föreskrifter rörande den statsunderstödda egnahemslåne- och premielåneverksamheten, ändrad genom kungörelserna nr 249/1932 och 170/1933. (Jfr ock kungörelserna nr 247/1932 samt nr 172 och 173/1933.)

Årsutlåningen från fonden har för ett vart av kalenderåren 1929—1934 bestämts till 20,000,000 kronor, varav 14,500,000 kronor för jordbrukslägenheter och 5,500,000 kronor för bostadslägenheter. Beträffande fördelningen de båda ändamålen emellan har vid bestämmande av utlåningsbeloppet för 1932, 1933 och 1934 medgivits, att, därest förhållandena skulle därtill giva anledning, större andel av årsutlåningsbeloppet än den nyss angivna finge

tagas i anspråk för bostadsändamål, i den mån så kunde ske utan förfång för lånerörelsen för jordbruksändamål. Såsom kapitalökning till egnahems-lånefonden för budgetåret 1933/1934 anvisade riksdagen 13,000,000 kronor.

Egnahemsstyrelsen har beräknat det erforderliga kapitalökningsbeloppet för budgetåret 1934/1935 till 9,000,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har den ifrågavarande anordningen med lämnande av uppskov åt vissa egnahemslåntagare med erläggande av annuiteter tillskapats för att under rådande krisläge underlätta för låntagare att fullgöra sina förpliktelser. Den har tillfällig karaktär, och bör därför noga övervägas, om anordningen skall äga bestånd även nästa år. Läget för åtskilliga egnahemslåntagare torde emellertid vara sådant och de ekonomiska förhållandena i övrigt av den art, att möjlighet bör finnas att även nästa budgetår kunna, i den mån omständigheterna så påkalla, meddela uppskov. I avseende å det belopp, intill vilket uppskov bör få beviljas, torde med hänsyn till angelägenheten av att hjälpverksamheten icke bindes inom en för snäv ram, anledning icke föreligga att vidtaga reducering av nu såsom *högsta* medgivna belopp eller 2,000,000 kronor. Jag utgår därvid ifrån, att uppskov dock ej beviljas i större omfattning, än som befinner vara av nöden. Enligt nu tillämpade grunder kan uppskovet omfatta ränta och amortering för 1933 ävensom restantier till ett belopp, motsvarande högst 12 procent av egnahemslånets ursprungliga belopp, vilket procenttal ungefär torde motsvara ränta och amortering för två år. Under budgetåret 1934/1935 synes uppskovet böra omfatta dels ränta och amortering för år 1934 dels ock restantier i sådan omfattning, att tidigare erhållet uppskovslån och restantier tillhoppa uppgå till högst 12 procent av egnahemslånets ursprungliga belopp. I övrigt böra gällande uppskavsbestämmelser kunna i huvudsak tillämpas oförändrade.

Vad härefter beträffar det belopp, intill vilket lån ur egnahemslånefonden torde böra få av Kungl. Maj:t beviljas under 1935, har jag intet att erinra mot egnahemsstyrelsens förslag, enligt vilket den tillåtna utlåningen skulle få samma omfattning som för åren 1932—1934. I det för jordbrukslån avsedda beloppet av 14,500,000 kronor ingår även vad som utlämnas såsom s. k. tilläggs-lån för ofullständiga jordbruks komplettering. Huruvida viss del av förstnämnda belopp bör, såsom sociala jordutredningen nyligen ifrågasatt, särskilt avdelas för utlämnande av dylika tilläggs-lån — vilka nu hänföras till jordbrukslån — är ett spörsmål, till vilket jag senare och i annat sammanhang torde få återkomma. Egnahemsstyrelsens, av statskontoret biträdda beräkning av det för budgetåret 1934/1935 erforderliga kapitalökningsanslaget föranleder ej erinran från min sida i annan mån än att med hänsyn till det av mig förordade högre uppskavsbeloppet anslaget torde böra uppföras med 10,000,000 kronor.»

Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må för 1935 bevilja statslån från egnahemslånefonden intill ett belopp av 20,000,000 kronor, därav 14,500,000 kronor för jordbrukslägenheter och 5,500,000 kronor för bostadslägenheter, med rätt dock för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena skulle därtill giva anledning och i den mån så utan förfång för lånerörelsen för jordbruksändamål kan ske, för bostadslägenheter taga i anspråk större belopp än det sist angivna;

2) såsom kapitalökning för egnahemslånefonden anvisa för budgetåret 1934/1935 ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor;

3) medgiva, att i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna riktlinjer under budgetåret 1934/1935 uppskov till ett sammanlagt belopp av 2,000,000 kronor må kunna beviljas med erläggande av ränta och amortering å lån från egnahemslånefonden.

Beträffande sättet för anskaffande av de till kapitalökning tillstyrkta medlen torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

Stockholm den 27 februari 1934.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 24.